

Đề bài: Phân tích hai khổ thơ đầu trong bài thơ "Sang thu" của Hữu Thỉnh

Mỗi mùa đều mang một vẻ đẹp, một hương sắc rất riêng. Và vẻ đẹp ấy, hương sắc ấy đã được nhà thơ Hữu Thỉnh bắt gặp. Ông đã cảm nhận được hơi thở của đất trời khi chuyển mình sang thu. Sự chuyển mình của mùa thu được nhà thơ thể hiện rõ ràng trong hai khổ thơ đầu:

Bỗng nhận ra hương ổi
Phả vào trong gió se
Sương chùng chình qua ngõ
Hình như thu đã về

Nhà thơ chợt nhận thấy thu về qua mùi hương ổi. Đó là một mùi hương đặc trưng, mùi hương nhẹ nhàng, thoang thoảng nhưng lại làm thức tỉnh lòng người. Nhà thơ bắt gặp mùi hương ấy một cách rất tinh cò và rồi lại nhận thấy nó rõ ràng hơn trong làn gió thu se se lạnh. Động từ phả gợi cho ta cảm giác chỉ nhẹ thôi, nhưng lại rõ rệt, nó không mạnh mẽ nhưng lại đủ làm cho người đọc cảm giác đắm chìm trong đất trời mùa thu. Cùng với những làn gió thu nhẹ, se se, từng màn sương chùng chình qua ngõ. Sương thu giăng đầy ngõ, di chuyển đủng đỉnh, chậm chạp. Từ láy chùng chình đã diễn tả cảm nhận đó của nhà thơ. Màn sương thu đã tạo cho nhà thơ cảm giác mờ ảo, thiên nhiên lúc này trở nên huyền bí. Với hương ổi trong vườn, làn gió se lạnh và làn sương chùng chình, nhà thơ như đã phần nào cảm nhận được hương sắc mùa thu. Tuy nhiên, cảm nhận ấy lại không chắc chắn, khiến nhà thơ đưa ra nhận định: Hình như thu đã về. Hình như là sự băn khoăn của nhà thơ.

Và sự băn khoăn ấy lại được nhà thơ giải đáp trong khổ thơ thứ hai của bài thơ:

Sông được lúc dềnh dàng
Chim bắt đầu vội vã
Có đám mây mùa hạ
Vắt nửa mình sang thu.

Rõ ràng mùa thu đã đến. Sắc thu không chỉ len lỏi trong mùi hương ổi, làn gió, màn sương mà lúc này nó bao trùm lên toàn cảnh vật. Nếu như khổ thơ đầu chỉ là sự suy đoán thì khổ thơ thứ hai lại là sự chắc chắn của tác giả.

Một loạt hình ảnh được tác giả nhân hoá làm thu sang rõ ràng hơn. Đó là một bức tranh thu trong sáng vô cùng. Những cảnh vật được nhà thơ lựa chọn để miêu tả đất trời vào thu đều đang ở trong trạng thái ngập ngừng nhưng đầy chủ động. Dòng sông dềnh dàng, đàn chim vội vã, đám mây mùa hạ đang vắt mình sang thu. Đây đều là những hình ảnh đặc sắc, không chỉ hiện lên ở hiện tại mà còn đem người đọc trở về với quá khứ mùa hạ. Dòng sông không còn dữ dội như mùa hạ mà trở nên dềnh dàng, chim vội vã để tránh gió thu se lạnh. Đặc biệt hơn, nhà thơ sử dụng động từ vắt với đám mây. Dường như đám mây ấy vẫn còn lưu luyến với mùa hạ nhưng lại phải tuân theo sự tự nhiên của đất trời bước sang thu. Dòng sông lững lờ, khoan thai trôi, đúng như sự êm ả, nhẹ nhàng của mùa thu. Tất cả những cảnh vật thiên nhiên ấy gợi cho chúng ta một điều: Mùa thu đã đến thật rồi!

Thu sang được cảm nhận bằng tâm hồn thi sĩ thật mơ mộng. Cái hình ảnh về những sự vật ấy được nhà thơ nhân hoá vận động nhịp nhàng theo sự chuyển mùa hợp lí qua cảm nhận hết sức tinh tế của nhà thơ. Sang thu của Hữu Thỉnh làm ta chợt nhận ra hương ổi, làn gió, màn sương thu hay dòng sông, đám mây... những sự việc gần gũi, thân quen làm nên đường nét rất riêng của mùa thu Việt Nam. Không chỉ riêng nhà thơ, mà mỗi chúng ta đều có thể cảm nhận được mùa thu ấy - một mùa thu êm ả, lắng đọng, ấm áp.